

9^e zondag van de zomer

20 augustus 2017

Jesaja 56:1-7

Matteus 15:21-28

Eind goed, al goed. En ze leefden nog lang en gelukkig samen, die naamloze kanaanietische vrouw en haar eens bezeten dochter. Met dank aan Jezus.

Kunnen we straks met een goed gevoel naar buiten. Wat is het toch mooi, dat christelijk geloof.

Voor we het weten, laten we ons door zulke verhalen met een goede afloop in slaap sukkelen. We kunnen immers de strekking van het verhaal volmondig beamen. Geloven is God dienen door de ander en vooral de zwakke, de zieke en de vreemdeling in de samenleving serieus te nemen. Het is 'samen' bouwen aan het Rijk van Vrede. Het beginsel is simpel, maar dan die praktijk...

Ja, die praktijk... want hoe geven we daar als mensen handen en voeten aan. Neem nu bijvoorbeeld het vluchtelingenvraagstuk. Zoals we weten, is dit een struikelblok gebleken bij de eerste ronden van de kabinetsformatie. Het is ook een ingewikkeld vraagstuk. Wat is de juiste manier om met die mensen om te gaan? Wel of niet terugsturen, asiel bieden? Waarom wel of niet? Waarom de ene wel en andere niet? Exclusief of inclusief?

Zoals we hier bij elkaar zijn, zullen de meningen hierover verschillen.

Hoe gaan we daar mee om?

Is er iets als een eenduidig antwoord, een ja – nee, een zwart – wit? Heeft er iemand gelijk?

Zijn we instaat om ook een ander perspectief in te nemen of te accepteren dat een ander anders denkt? Of verschansen ook wij ons achter ons eigen gelijk? ik – jij; wij – zij. Exclusief.

Destijds heeft de profeet Jesaja namens God de mensen al voor dit mechanisme gewaarschuwd. Natuurlijk was de situatie anders dan de onze. En toch...

We schrijven de 6^e eeuw voor de gangbare jaartelling. Het Volk Israel was net teruggekeerd uit de Babylonische ballingschap. Eenmaal in eigen land, bleef het visioen van de hereniging van het Volk Gods uit. Het geloof werd meer en meer lippendienst, was verworden tot een ideologie die de mensen niet echt meer raakte. Dan is het bederf van het beste, het slechtste wat we ons kunnen voorstellen. Zoals dat altijd weer gebeurt is en gebeurt waar mensen denken dat ze God aan hun kant hebben. Dan dekt geloof onrecht toe en heiligt alle mogelijk middelen tot oorlogen en volkerenmoord toe. Waar elk kritisch geluid wordt gesmoord, waar geen ruimte meer is voor nuances, voor gesprek, voor de menselijke maat, daar gaat het mis.¹

In die tijden stonden de profeten op, zoals bijvoorbeeld Jesaja. Mensen die met scherpe bewoordingen ingingen tegen het ritualisme, het verworden geloof. Zoals we vandaag ook weer hebben kunnen horen. Jesaja wijst het Volk Israel op het exclusieve, uitsluitende handelen als het gaat om de vraag wie tot het Volk van God behoorde en wie niet. Men had bedacht dat alleen zij die van geboorte af jood was, tot het uitverkoren volk hoorde. De bekeerde vreemdeling niet, ook al was deze in de religie geheel geïncultuureerd. Sterker nog. Niet alleen werd de bekeerde vreemdeling uitgesloten, in de tekst staat zelfs: de ZOON VAN – het kind van – de vreemdeling. Dus, de 2^e generatie! Beoordeeld of veroordeeld op basis van de afkomst niet op houding en gedrag. Hoe actueel, hoe herkenbaar.....

Zo ontstaat een wij – zij, een exclusiviteitsdenken.

---

¹ geïnspireerd op: <https://www.dropbox.com/s/9qh0226hpglnlb/14-08-17%20De%20tegenstem%20-%20Amos%209.doc?dl=0>

Hoe hardnekkig dit exclusiviteitsdenken is, blijkt uit het evangelie van vandaag. Een verhaal waar de honden geen brood van lusten. We ontkomen er niet aan om te constateren dat zelfs Jezus in eerste instantie zich arrogant opstelde. Laten we ons daarbij wel in zijn tijd verplaatsen en beseffen dat hij op en top jood was. In zijn tijd waren de joden er vast van overtuigd dat de Messias in eerste instantie gezonden is voor het Volk Israel. Dus, waarom zou hij, een jood, haar, een heidense vrouw, een woord waardig keuren? Al spreekt zij hem aan met "eleison me, kurie, huios David", 'heb medelijden met mij, heer, zoon van David'. Niemand bij de joden die hem spontaan aanspreekt met die eretitel, die hem erkent als zoon van David, de Messias. Behalve zij, die vreemde vrouw. Met haar woorden geeft zij blijk van haar geloof in hem. In de woorden van Jesaja: een vreemdeling die zich met de Eeuwige heeft verbonden². Toch keurt Jezus haar geen woord waardig. Sterker nog, met zijn vergelijking over dat brood voor de kinderen, dat niet bestemd is voor de honden – vertaald: 'de messias is voor het Volk israël en niet voor de heidenen', zet hij haar flink op haar plaats. Het is haar vasthoudendheid en haar humor, die hem doen stilstaan en luisteren. Zo haalt zij hem uit zijn eigen wereld, uit het wij – zij denken. Uiteindelijk was hij in staat zijn cultuur, zijn opvattingen, zijn ideeën te overstijgen.

Eind goed, al goed. Uiteindelijk toch geen zoetsappig verhaaltje, maar één dat ons onder de huid kruipt. Dat ons aanzet tot denken, tot overdenken. Theorie en praktijk. We kennen de principes wel van ons joods-christelijke geloof. Maar, hoe geven wij daar handen en voeten aan?

Ook nu kan Jezus ons hierin een voorbeeld, een leidsman zijn. Dit verhaal laat zien, dat ook al zitten Jezus en de vrouw op dezelfde lijn, dat hij dan nog verblind is door zijn eigen opvattingen, zijn eigen cultuur, die een muur optrekt tussen mensen. Dat toont ons, dat het niet te onderschatten is wat het betekent om ons open te stellen, echt te luisteren, te communiceren en boven onze eigen culturele vooroordelen en opvattingen uit te stijgen. Om de ander onbevangen tegemoet te treden. Ja, ook degene met die andere huidskleur, dat onbekende geloof, die levensstijl die niet de onze is, of waarvan wij denken dat die anders is... vooroordelen.

Om zo dat exclusiviteitsdenken, het wij – zij, te overstijgen.

Het is de moeite waard dit te blijven proberen. Opdat eens die droom van Vrede, de droom van God, dat samen, waar wordt.

Jezus is het uiteindelijk gelukt.

Dat de Geest van God ons mag inspireren het steeds opnieuw te blijven proberen.

Amen.

drs Petra vd Voort, theoloog

---

² Zie Jes 56:3a